

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	23 juli 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0520	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	820D09DD	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	2 maart 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- kaart planlocatie - maatregelen aanvraag - aanvulling van 29 april 2020	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 2 maart 2020 van Laneco namens de gemeente Utrechtse Heuvelrug, om ontheffing in het kader van artikel 3.8, eerste lid, gelezen in samenhang met artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis;

ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a en b van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden en vangen en opzettelijk beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de ringslang,

voor de periode van de verzenddatum van het besluit tot en met 1 april 2026.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op herontwikkeling van de locatie Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen. De werkzaamheden bestaan uit het bouwrijp maken door het verwijderen van de bestaande verharding, bebouwing, vegetatie en opslag, en het aanbrengen van zand en vervolgens het bouwen van woningen. Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.5 en 3.10 van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ringslang (*Natrix natrix*), voor de periode van 1 april 2021 tot en met 1 april 2026.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Op 29 april 2020 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet. De ringslang is beschermd ingevolge artikel 3.10 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Van de soort is in de woning aan de noordkant een zomerverblijfplaats vastgesteld. De woning aan de noordkant blijft behouden. De bomen aan de noordoostkant van het plangebied en de opgaande begroeiing langs de Schoolsteeg worden gebruikt als vliegroute door maximaal tien gewone dwergvleermuizen. Deze functie wordt niet aangetast door de werkzaamheden. Aan de zuidkant van het kantoorgebouw is tevens een grotere zomerverblijfplaats vastgesteld (15 individuen), die tevens een functie heeft als paarverblijfplaats. Vanwege de aanwezigheid van zomer- en paarverblijfplaatsen is het niet uit te sluiten dat de bebouwing binnen het plangebied een functie heeft als winterverblijfplaats van één of enkele dieren.

Door de sloopwerkzaamheden gaan de grote zomerverblijfplaats en de paar- en winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren en kunnen exemplaren verstoord en gedood worden. Om de negatieve effecten op de soort zoveel mogelijk te verzachten worden mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. Aangezien de nieuwbouw met permanente alternatieve verblijfplaatsen nog niet gerealiseerd is voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden, dienen ter overbrugging ruim voorafgaand aan de werkzaamheden, tijdelijke kasten te worden gerealiseerd die geschikt zijn als alternatieve verblijfplaatsen voor de aan te tasten functies. De verblijfplaats wordt jaar rond gebruikt, hierdoor dient het ongeschikt maken plaats te vinden in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis (buiten de winterrustperiode) en na afloop van de geldende gewenningsperiode voor alternatieve verblijfplaatsen. Het ongeschikt maken van de verblijfplaats vindt plaats door in de te slopen bebouwing losse elementen te verwijderen en het microklimaat in (potentiële) verblijfplaatsen te verstoren door het creëren van tocht. Dit gebeurt door het verwijderen van de dakbedekking, maken van forse gaten in de muur op de hoeken over de gehele hoogte van de spouwmuur, het verwijderen van de muurbalken en dakranden en het zoveel mogelijk verwijderen van de kozijnen, regenpijpen, dakranden en andere verwijderbare elementen. In de nieuwbouw worden minimaal vier permanente voorzieningen aangebracht voor de gewone dwergvleermuis in de vorm van een toegankelijke spouwen met voldoende (minimaal 2 open stootvoegen per inbouwkast) invliegopeningen (open stootvoegen op minimaal 3 meter hoogte van 2 cm breed). De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Er zijn extra voorschriften bij dit besluit opgenomen. Ondanks de zorgvuldige werkwijze is echter sprake van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

De gewone dwergvleermuis is de meest zichtbare en meest algemeen voorkomende vleermuissoort, die vrijwel overal in Nederland kan worden aangetroffen (BIJ12, 2017; www.vleermuis.net, 2017). De gewone dwergvleermuis is daarnaast ook nog eens de minst kritische in Nederland voorkomende vleermuissoort qua verblijfplaatsen. De aantasting van een grotere zomerverblijfplaats van deze soort is van marginale invloed op de vrij forse populatie. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in het geding door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Ringslang

De ringslang is in het plangebied aangetroffen. De soort maakt (incidenteel) gebruik van het plangebied. Er worden af en toe ringslangen aangetroffen in het keldergedeelte aan de achterkant van het kantoorgebouw en bij het hek bij de ingang van het plangebied. Doordat er binnen het plangebied geen watergangen en/of broeihopen aanwezig zijn, heeft het plangebied geen functie als voortplantingsplek en foerageergebied voor ringslang. Wel kan het plangebied mogelijk een functie hebben als overwinteringsgebied voor ringslang.

Door de sloopwerkzaamheden gaat het overwinteringsgebied van de ringslang verloren en kunnen exemplaren worden gedood. Om de negatieve effecten op de soort zoveel mogelijk te verzachten worden mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld. Er zal niet worden gewerkt in de kwetsbare winterperiode en ter compensatie van het aan te tasten leefgebied worden in de opgaande wal langs het plangebied vier geschikte overwinteringsverblijven gerealiseerd. Ook wordt rondom de nieuw te realiseren winterverblijfplaatsen gezorgd voor voldoende dekking en zoninstraling. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Er zijn extra voorschriften bij dit besluit opgenomen. Ondanks de zorgvuldige werkwijze is echter sprake van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Er is onzekerheid over de exacte status van de ringslang, maar de algemene trend van de ringslang, gezien over de afgelopen tien jaar, lijkt licht afnemend. Er zijn echter grote regionale verschillen (Ravon). Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de staat van instandhouding van de ringslang niet in het geding door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van de belangen: volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voor wat betreft de gewone dwergvleermuis en 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied' voor wat betreft de ringslang.

Hiervoor is in de aanvraag de volgende onderbouwing geleverd:

"In de gemeente Utrechtse Heuvelrug heerst nog steeds krapte op de woningmarkt, zowel voor huur- als koopwoningen. Deze krapte wordt deels veroorzaakt door instroom vanuit de regio. Daarnaast is er in de gemeente een disbalans tussen het groeiend aantal huishoudens en het aanbod van woningen. Dit is terug te zien in lange wachttijden voor sociale huurwoningen, weinig aanbod van betaalbare woningen en een beperkt aanbod van één- en tweepersoonswoningen voor bijvoorbeeld starters en senioren. Volgens de prognoses groeit de gemeente tot 2040 met gemiddeld 140 huishoudens per jaar. Door voortgaande huishoudverdunding, onder andere als gevolg van vergrijzing, zijn er meer en voor de diverse doelgroepen geschikte woningen nodig om het aantal inwoners stabiel te houden of lichte groei op te vangen. Om in deze groeiende vraag naar woningen te kunnen voorzien heeft de gemeente in haar Woonvisie 2018- 2022 vastgelegd dat er gemiddeld 140 woningen per jaar worden gebouwd. Voor de gemeentelijke gronden die zijn opgenomen in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties, waaronder de bovengenoemde locatie aan de Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen (en voormalige gemeentewerven), heeft de gemeente in 2015 besluiten genomen over de stedenbouwkundige uitgangspunten en beoogde aantallen woningen per locatie. Buiten deze zogenaamde grex-locaties heeft de gemeente beperkt grond in eigendom om te kunnen inzetten voor potentiële woningbouw en is daarmee voor realisatie van de benodigde woningen afhankelijk van grondeigenaren en samenwerkingspartners als bijvoorbeeld woningcorporaties."

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat de belangen voldoende onderbouwd zijn. De ecologische impact op de gewone dwergvleermuis en de ringslang is, door het nemen van maatregelen, minimaal en tijdelijk. De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de ringslang komt door het project niet in gevaar. Het belang gediend met het project mag daarom in deze zwaarder wegen dan het beschermingsbelang van de soorten.

Alternatievenafweging

Het project is locatie-specifiek. Het is altijd het doel van de gemeente geweest om de locatie van onder andere de voormalige gemeentewerf te bebouwen. Een alternatieve locatie voor woningbouw in de vorm van Inbreiding binnen de Rode contour is niet zomaar voorhanden, daarom is geen sprake van een alternatief voor deze ingreep.

Voor de aangetroffen (beschermde) soorten worden mitigerende maatregelen getroffen door het aanbieden van alternatieve tijdelijke en permanente rust- en verblijfplaatsen. Dit tijdelijke alternatieve leefgebied wordt voor aanvang van het project gecreëerd, en moet beschikbaar zijn wanneer de sloop van de huidige bebouwing aanvangt. In de nieuwbouw worden vervolgens nieuwe permanente voorzieningen aangebracht. Daarnaast worden de werkzaamheden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode van aangevraagde soorten.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid en artikel 3.10, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;

- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

B.A.

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Laneco op 2 maart 2020, namens Gemeente Utrechtse Heuvelrug en de aanvulling hierop van 29 april 2020, gelet op de artikelen 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Adres: Postbus 200

Postcode en woonplaats: 3940 AE Doorn

Ontheffing 820D09DD voor het tijdvak van: de verzenddatum van het besluit tot en met 1 april 2026

van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*); ontheffing te verlenen van artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a en b van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden en vangen en opzettelijk beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de ringslang (*Natrix natrix*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft de Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat 4 te Amerongen (zie kaart planlocatie in bijlage 1 bij dit besluit).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecooloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecooloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecooloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 9 tot en met 18, geregistreerd.

9. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 4 van het bij de aanvraag gevoegde Projectplan, alsmede de aanvullingen op de aanvraag van 29 april 2020 (zie bijlage 2 en bijlage 3 bij dit besluit) dienen te worden opgevolgd.
10. De bomen aan de noordoostkant van het plangebied, die onderdeel zijn van de vliegroute van de gewone dwergvleermuis, dienen behouden te blijven. Ook dient eventuele verlichting (tijdens en na de werkzaamheden) zodanig geplaatst te zijn dat deze geen verstoring veroorzaakt voor vleermuizen die deze vliegroute gebruiken.
11. De werkzaamheden dienen buiten de kwetsbare winterperiode van de gewone dwergvleermuis plaats te vinden. Indien dit niet mogelijk is, dient de verblijfplaats voorafgaand aan deze periode ongeschikt te worden gemaakt.
12. Voor de tijdelijke vervanging van zomerverblijfplaatsen met meer dan 10 dieren geldt een gewenningsperiode van minimaal zes maanden (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen) waarin de gewone dwergvleermuizen in staat zijn om de nieuwe verblijfplaatsen te vinden en te inspecteren omdat ze niet in winterrust zijn. Deze gewenningsperiode dient in acht te worden genomen.
13. Voor een vervangende paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis geldt een gewenningsperiode van minimaal 6 maanden voorafgaand aan de start van het parseizoen. Deze gewenningsperiode dient in acht te worden genomen.
14. Bij plaatsing van de tijdelijke en permanente kasten ter mitigatie en compensatie van de aanwezige paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis dient er rekening gehouden te worden met de huidige paarterritoria. De alternatieve verblijfplaatsen mogen niet geplaatst worden binnen reeds in gebruik zijnde territoria van een andere individu.
15. De alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis dienen binnen het kerngebied van de groep, en dan bij voorkeur zo dicht mogelijk maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats, worden geplaatst en dit buiten de invloedssfeer van de activiteiten.
16. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen dienen pas verwijderd te worden wanneer de permanente verblijfplaatsen gerealiseerd zijn en wanneer de betreffende tijdelijke voorzieningen niet in gebruik genomen zijn door beschermde soorten. Na de realisatie van de permanente voorzieningen dienen ook weer de geldende gewenningsperiodes gehanteerd te worden.
17. Bij de nieuwe winterverblijfplaatsen voor de ringslang dient voldoende dekking aanwezig te zijn bij het uitkruipen van exemplaren in het voorjaar. Ook dient zorg te worden gedragen voor voldoende zoninstraling.
18. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
19. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Na afloop van de werkzaamheden

20. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1 Kaart planlocatie

Ligging en globale begrenzing (rode lijn) plangebied Burgemeester Jonkheer H. van den Boschstraat te Amerongen (luchtfoto: PDOK Viewer).

Bijlage 2 Maatregelen aanvraag

4 MAATREGELEN

In deze paragraaf worden de mitigerende maatregelen uitgewerkt. Er worden maatregelen voorgeschreven om effecten te minimaliseren. Als aan de maatregelen en voorwaarden wordt voldaan, zijn vanuit de Wet natuurbescherming geen belemmeringen voor deze ingreep. Er moet overigens altijd worden voldaan aan de voorwaarden met betrekking tot de zorgplicht en het broedseizoen.

Algemeen

- Alle genoemde maatregelen worden onder begeleiding van een ter zake kundig ecooloog uitgevoerd.
- Het kappen van bomen, het verwijderen van struweel en het slopen van panden dient te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (globaal 15 maart t/m 15 juli), of er moet middels gericht onderzoek door een ecooloog zijn geconcludeerd dat er geen broedende vogels aanwezig zijn.
- De voorwaarden worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerende op de bouw- of projectlocatie, worden hiervan op de hoogte gesteld.

Specifiek voor gewone dwergvleermuis

- In de nieuwbouw worden minimaal vier permanente voorzieningen aangebracht, in de vorm van een toegankelijke spouwen met voldoende (minimaal 2 open stootvoegen per inbouwkast) invliegopeningen (open stootvoegen op minimaal 3 meter hoogte van 2 cm breed). Bij voorkeur worden deze hoger dan 3 meter geplaatst. Achter deze open stootvoegen dient een luchtspouw met een dikte van minimaal 2 centimeter aanwezig te zijn tussen het buitenblad en de isolatie, of worden inbouwkasten geplaatst van minimaal 1 bij 1 meter.
- Alle bovengenoemde alternatieve verblijfplaatsen hebben een locatie die gelijk is aan of beter van kwaliteit is dan de oorspronkelijke situatie wat betreft situering (50% in zuid/zuidoost/zuidwest georiënteerde muren), hoogte (minimaal 3 meter, bij voorkeur hoger), nabij een relatief donkere groene aanvliegroute/bomenrij, vrije vliegruimte en zijn lichtvrij en vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren.
- De locatiekeuze en plaatsing van de permanente voorzieningen geschiedt met goedkeuring door een deskundig ecooloog.
- Omdat er nog geen nieuwbouw gereed is na de sloop zullen er tijdelijk 4 vleermuiskasten binnen een straal van 200 meter van het plangebied worden opgehangen als overbruggingsperiode naar de permanente voorzieningen in de nieuwbouw. In dit geval gaat het om grote kasten (51x79 cm) ter compensatie van een grote zomerverblijfplaats.
- Voor zomerverblijfplaatsen wordt rekening gehouden met een gewenningsperiode tussen het plaatsen van de kasten en de start van de sloop, van minimaal 3 maanden waarin de vleermuizen actief zijn. Vleermuizen zijn actief bij avondtemperaturen boven de 10°C.

- Aangezien de vastgestelde verblijfplaatsen in de te slopen bebouwing een groot deel van het jaar gebruikt (kunnen) worden, wordt het ongeschikt maken van verblijfplaatsen en de sloop van de bebouwing uitgevoerd in de minst kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis, namelijk de actieve periode (avondtemperaturen boven de 10°C gedurende minimaal een week).
- Minimaal 5 dagen voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden worden de oorspronkelijke verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt (na minimaal 2-3 dagen met een avondtemperatuur van meer dan 10 °C en onder ecologisch toezicht).
- Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd door losse elementen te verwijderen en het microklimaat in (potentiële) verblijfplaatsen te verstoren door het creëren van tocht. Dit gebeurt door:
 - vooraf (een deel) van de dakbedekking van de daken te verwijderen;
 - forse gaten in (spouw)muren te maken waardoor deze gaan tochten. Het beste is om dit op de hoeken van het gebouw te doen over de volledige hoogte van de spouwmuur;
 - het verwijderen van muurbalken en dakranden;
 - het zoveel mogelijk verwijderen van de kozijnen, regenpijpen, dakranden en andere verwijderbare elementen.
- Hiermee wordt aan eventueel aanwezige vleermuizen de kans geboden een ander heenkomen te zoeken. Na het ongeschikt maken en voorafgaand aan de sloop wordt door een ecooloog gecontroleerd of er geen vleermuizen aanwezig zijn. Indien dat wel het geval is, worden aanvullende maatregelen genomen en zijn aanvullende nacontroles nodig. Nacontrole gebeurt alleen bij een minimale avondtemperatuur van 10 °C.
- De bebouwing wordt strippend gesloopt, zodat eventueel aanwezige dieren de kans krijgen om het pand op eigen kracht te verlaten. Er zit hierbij minimaal 1 nacht tussen het verwijderen van de daklijsten, overige kozijnen e.d. (waardoor de spouw open komt te liggen) en de sloop van de muren/het dak.
- Verlichting tijdens werkzaamheden in de periode maart-november wordt beperkt en in geen geval direct op gebouwen en groene elementen. Er wordt gebruik gemaakt van verlichting met een naar beneden gerichte, gebundelde lichtstraal zonder lichtdispersie naar de omgeving.
- Ook in de nieuwe situatie dient het gebruik van verlichting te worden beperkt. Er wordt gebruik gemaakt van verlichting met een naar beneden gerichte, gebundelde lichtstraal zonder lichtdispersie en een maximale hoogte van 2 meter. De verlichting wordt in geen geval op lijnvormige en opgaande groene elementen gericht.

Specifiek voor ringslang

- Grondwerkzaamheden en sloop worden buiten de winterperiode, bij een minimale dagtemperatuur van 15 °C uitgevoerd.
- Er worden vier kelders/putten gerealiseerd in de opgaande grondwal (het plangebied ligt enkele meters hoger dan de achterliggende weg) die voor ringslang toegankelijk zijn, maar voor grotere dieren niet betreden kunnen worden. De kelders/putten dienen geïsoleerd te zijn zodat een stabiele,

vorstvrije plek ontstaat. De binnenzijde van het object wordt zo ingericht dat een optimale plek voor overwinterende dieren ontstaat.

- Nabij de nieuwe winterverblijfplaatsen is struweel en grassige ruigte aanwezig als dekking. Echter, voor de eerste 2-3 meter om de verblijfplaatsen dient zoninstraling mogelijk te zijn, en voldoende grassige ruigte aanwezig te blijven voor dekking direct na uitkruipen in het voorjaar.

Bijlage 3 Aanvullingen van 29 april 2020

1. Er wordt aangegeven dat er een grote zomerverblijfplaats en een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het plangebied aanwezig is. Voor wat betreft de grote zomerverblijfplaats wil ik u vragen om beter te motiveren waarom dit slechts een zomerverblijfplaats is en niet een verblijfplaats van een (deel van) een (kraam)kolonie. Als het gaat om een kraamkolonie dan dient u bijpassende maatregelen te treffen.

De verblijfplaats was bij de eerste en tweede onderzoeksrunde in het kraamseizoen van vleermuizen (op 12 juni en op 4 juli) niet aanwezig. Pas tijdens de onderzoeksrunde op 14 juli, aan het eind van het kraamseizoen, was de verblijfplaats in gebruik. Ook bij de onderzoeksrunde op 14 juli, waarbij de verblijfplaats werd aangetoond, werden geen af- en aanvliegende (terugkerende) dieren waargenomen die terugkeerden richting hun verblijfplaats om jongen te zogen. Daarnaast ging het bij het aantal aangetroffen dieren om 15 exemplaren, waar een kraamkolonie meestal uit minimaal 20 tot meer dan 100 individuen bestaat. Als na de kraamperiode de kraamkolonie uit elkaar valt vormen vrouwtjes en jongen kleinere groepjes, alles duidt erop dat een dergelijk klein groepje in het plangebied is aangetroffen, waarbij het dus niet om een kraamkolonie gaat. Om voldoende te compenseren voor deze grotere verblijfplaats wordt voor de tijdelijke mitigatie gebruik gemaakt van grote vleermuiskasten, en zal in de nieuwbouw opnieuw veel ruimte beschikbaar zijn voor vleermuizen.

2. In het projectplan staan maatregelen aangegeven die worden getroffen voor de ringslang. Ik wil u vragen deze uitgebreider te beschrijven.

In de opgaande wal langs het plangebied worden - verspreid over de wal - 4 voor ringslang geschikte overwinteringsverblijven gecreëerd. Dit gebeurt door het ingraven van 4 putten met daaronder een betonnen buis van circa 90 centimeter lang. Deze buizen worden zo ingericht dat deze goed isoleren en worden gevuld met natuurlijk en isolerend materiaal en wegkruipmogelijkheden om predatie door marters te voorkomen. Het gaat dan om stenen, takken en bladeren. Te hoogte van het maaiveld van de wal wordt een opening gecreëerd die geschikt is voor betreding door ringslangen. De putdeksels kunnen open worden gemaakt voor inspectie en onderhoud. Op deze wijze wordt gecompenseerd voor de verloren gaande overwinteringsplaats van ringslang.